

Nada Varšava

(Levanjska Varoš, 5. VII. 1934. – Đakovo, 12. III. 2011.)

U trenucima dok ovo pišem prošlo je već pola godine od dana kada je preminula Nada Varšava, osoba nadasve profinjenog senzibiliteta kojoj nije nedostajalo kritičkih opservacija na sve ono što se događalo u društvenom, kulturnom i političkom životu Đakova, i to još od dalekih šezdesetih godina. I pod stare dane, kojima je Nada suprotstavila dinamizam vlastita življenja ispunjen disperzivnim društvenim angažmanom, ponajprije na planu kulture, ali i u drugim segmentima življenja, zadržala je šarm na kojem su joj mogle pozavidjeti i osobe desetljećima mlađe. Kao što je na svojim, često nagrađivanim fotografijama, iskazivala dobar osjećaj za detalj, sličnu vrstu suptilnosti unosila je i u oblikovanje svog vizualnog identiteta. U vrijeme kada su ljudi pripadnost lokalnoj zajednici počeli iskazivati gotovo plebiscitarno, i žestoko, na način povećanog interesa za tamburu, narodne nošnje i sve ono što je trebalo ukazivati na bezrezervno prihvaćanje tradicijskih vrijednosti; Nada, čijem su biću te vrijednosti bile imanentne, iskazivala ih je još snažnije i iskrenije, ali suptilnim aplikacijama na svojim šeširima i bluzama. Bio je to samo jedan, ali velikom

broju ljudi uočljiv i simpatičan iskaz osobnosti kojim je stavljala do znanja da je ona svoja, svjesno ili nesvjesno – drugačija. Dodao bih: intrigantna, rezolutna, jednom riječju, osoba koja je imala stila, koja je, za razliku od mnoštva drugih, živjela autentično.

Nada Varšava rođena je u Levanjskoj Varoši 5. srpnja 1934. godine. U Levanjskoj je završila Osnovnu školu da bi nakon završetka Drugoga svjetskoga rata, u Đakovu, upisala Nižu gimnaziju. Po završetku mature, iz zdravstvenih razloga, nije nastavila dalje školovanje nego se 1953. godine zapošljava u Šumariji Levanjska Varoš. Godine 1956. godine seli se u Đakovo. Posao dobiva u pošti gdje će raditi sve do prijevremenog umirovljenja 1985. godine.

Upoznavši Morzeovu abecedu, što je bio preduvjet uspješnog obavljanja radnih zadataka u pošti, Nada 1956. godine pristupa lokalnom Radio klubu, istom onom koji će 1961. godine pokrenuti prvu difuznu radio stanicu. Nadin angažman oko pokretanja radio stanice bio je znatan, a još veći u godinama koje će uslijediti kada na istome radi kao spikerica i urednica pojedinih emisija. Spomenuti posao obavljala je sve do potkraj sedamdesetih godina prošlog stoljeća.

Od prilike u isto vrijeme kada otpočinje njen angažman oko radija, Nada se počinje baviti i fotografijom. Kao član Foto-kino kluba Đakovo snimit će nebrojne fotografije i nekoliko amaterskih filmova za koje će dobiti desetak nagrada. Za rad s mladim filmskim amaterima Kino savez Hrvatske nagradio je Nadu Varšavu 1986. godine svojom godišnjom nagradom. Ta nagrada, uz Povelju s plaketom koju joj je dodijelila Narodna tehnika Zajednice općina Osijek, najznačajnije su nagrade koje su joj uručene za rad na području filma.

Upravo je Nada bila osoba koja će Foto-kino klub povezati sa Televizijom Zagreb. Ta suradnja, u kojoj se ona okušala i kao novinar, trajala je sve do pojave elektronskih kamera. Kao produkt te suradnje, ili paralelno s njom, Nada je imala glavnu ulogu i u pokretanju Filmske kronike Đakovštine. Riječ je o petnaestominutnim prilozima koji su se od 1971. do 1979. godine prikazivali kao predigre redovitom programu. Dobar dio tih priloga sačuvan je i vjerojatno ćemo ih uskoro ponovno moći vidjeti na nekom od suvremenih medija.

Angažman u tek pokrenutim Đakovačkim vezovima, s obzirom da je Nada 1967. godine već etablirana spikerica lokalnog radija, bio je po sebi logičan. Sve do sredine osamdesetih godina ona će biti jedan od prepoznatljivih simbola te velike folklorne manifestacije po kojoj je Đakovo postalo poznato i izvan državnih granica. Upravo na Nadinu intervenciju, a kao eho Đakovačkih vezova, Foto kino klub pokrenuo je filmski festival s temom folklor. Sadržaj filmova odnosio se na narodne nošnje, plesove, stare zanate, jednom riječju tradicijske vrijednosti stanovnika Đakovštine. Prvi festival održan je 1976. godine, a održavan je bienalno sve do 1986. godine.

Sa spomenutim Nadin angažman oko Vezova nije bio niti približno okončan. Od 1985. godine, od vremena kada odlazi u mirovinu, angažirana je u Turističkom društvu kao jedan od organizatora Đakovačkih vezova.

O kako svestranoj osobi je riječ možda najbolje govori i to da je Nada bila inicijator i organizator izbora najljepših balkona, vrtova, ulica i okućnica na prostoru grada Đakova, ali i ženskog kuglačkog sporta. Naime, 1975. godine, godine od OUN-a proglašene Međunarodnom godinom žena, Nada je u Đakovu izabrana za predsjednicu odbora koji je trebao osmisliti aktivnosti za obilježavanje proslave. Između ostalog, predloženo je i kuglanje za žene. Inicijativa je prihvaćena, a potom njegovana preko ženskih kuglačkih turnira organiziranih za Dan žena. Ovi turniri, nema sumnje, bili su generator razvoja ženskog kuglačkog sporta u Đakovu.

Za sve što je učinila za svoj grad i širu zajednicu, a spomenut je samo dio toga, Nada Varšava dobila je brojna priznanja. Osim već spomenutih treba istaknuti Priznanje za izuzetni doprinos na unapređivanju društvenih djelatnosti koje joj je 1978. godine uručila Skupština općine Đakovo, 1988. godine isto tijelo dodjeljuje joj Nagradu oslobođenja za značajna ostvarenja na unapređivanju privrede i društvenih djelatnosti, za neprekidni društveni rad iznad prosječnih okvira, te za društveno korisna djela. U samostalnoj Hrvatskoj Nadi je 2009. godine uručena nagrada Grada Đakova i Zahvalnica Muzeja Đakovštine.

Borislav Bijelić